

Na deželnih volitvah v Avstriji

Prodoren uspeh svobodnjaške stranke in neuspeh »Drugačne Koroške«

Glavna značilnost nedeljskih deželnih volitev v treh avstrijskih deželah, in sicer na Koroškem, Tirolskem in v Salzburgu, sta znatno nazadovanje obeh vodilnih avstrijskih strank, se pravi socialistične in Ljudske stranke, ter prodoren uspeh svobodnjaške stranke Jörga Haiderja.

Na Koroškem je socialistična stranka (SPÖ) izgubila absolutno večino v dežel- nem zboru, kjer ima zdaj 17 poslancev na- mesto 20. Socialisti so v deželnem zboru na Koroškem imeli absolutno večino več de- setletij. Ljudska stranka (ÖVP), ki je bila doslej druga politična sila na Koroškem, je izgubila tri poslance in jih ima zdaj v de- želnem zboru 8 namesto 11. Postala je tret- ja politična sila v deželi. Svobodnjaška stranka (FPÖ), katere prvak Jörg Haider je šel v volilni boj z geslom Jetzt oder nie — Zdaj ali nikoli, je več kot podvojila šte- vilo poslancev v deželnem zboru. Do zdaj je imela pet mandatov, zdaj pa jih ima 11. Svobodnjaška stranka je druga politična sila na Koroškem.

Lista »Drugačna Koroška«, na kateri so uradno kandidirali tudi predstavniki slo- venskih organizacij na Koroškem, ni do- bila mandata, tako da se niso uresničila pričakovanja, da bi koroški Slovenci po mnogih desetletjih spet imeli svojega po- slanca v deželnem zboru.

Velik uspeh je svobodnjaška stranka dosegla tudi na Tirolskem in v Salzbur- gu. Na Tirolskem ima Ljudska stranka v deželnem zboru absolutno večino, čeprav je izgubila nad 15 odstotkov glasov. Vede- ti pa je treba, da je v dosedanjem dežel- nem zboru ta stranka imela dvetretjinsko večino. Tudi v deželnem zboru v Salzbur- gu je Ljudska stranka nazadovala in izgu- bila absolutno večino v deželnem zboru.

Za listo »Drugačna Koroška« je na vsem Koroškem volilo 5841 volilnih upra- vičencev. Zanimivo je, da ta lista na dvo-

dalje na 2. strani ■

Kulturni utrip Slovencev v Italiji za matično domovino

Z odprtjem razstave »Soška fronta 1915-1917« v Cekinovem gradu pri hali Tivoli v Ljubljani so se začeli dnevi, po- svečeni kulturnemu ustvarjanju Slovencev v Italiji. V ponedeljek, 13. t.m., so v Can- karjevem domu kratko predstavili prire- ditve, ki bodo na sporedu v naslednjih dneh. Pravi začetek teh prireditev pa bo danes, 16. t.m., ko bo slovesen začetek dne- vov v preddverju Cankarjevega doma v Ljubljani; Slovensko stalno gledališče iz Trsta bo ob 20. uri nastopilo s Cankarjevo dramo »Lepa Vida«, ki jo je zrežirala Me- ta Hočevnar. Popoldne bodo ob 17. uri pred- stavili filmsko ustvarjalnost med sloven- sko manjšino v Italiji.

Ceprav je uradni začetek dnevvov v če- trtek, naj opozorimo, da so v torek, 14. marca, v Društvu slovenskih pisateljev predstavili zbornik Slovenski glas. Včeraj, 15. t.m., pa je Živa Gruden predavala v Knjižnici Oton Župančič o Književnosti za otroke pri Slovencih v Italiji. Do 25. t.m. bo v istih prostorih na ogled tudi knjižna razstava o slovenski mladinski publicistiki in književnosti v Italiji.

Organizatorji so pri pripravljanju pro- grama skušali slovenski matični javnosti predstaviti tako poklicno kot ljubiteljsko kulturno delovanje. Nedvomno bo tudi Ljubljana pri tem začutila, da smo Slo- venci, ki živimo v zamejstvu, sestavni del narodovega telesa in tudi njegove ustvar- jalnosti. V tem smislu se nam zdi pomemb-

no omeniti, da bo v petek, 17. t.m., ob 17. uri v Cankarjevem domu okrogla miza na temo Skupni slovenski znanstveni prostor. Sledila bosta dva koncerta. V mali dvora- ni Cankarjevega doma bosta Beatrice Zon- ta in Edvard Zajec s klavirsko igro in računalnikom predstavila javnosti Koncert za klavir in kompjuter na skladbo Giam- paola Corala. Ob 20. uri bosta Andrej Pe- gan in Štefan Bembi priredila orgelski koncert v ljubljanski stolnici.

Višek prireditev, ki so jim organizator- ji dali skupen naslov »Modrina in prod«, bo v soboto ob 20. uri v Veliki dvorani Cankarjevega doma. Združeni zbori »L. Bratuž«, »M. Filej« in »Hrast« bodo pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča in ob sprem- ljavi orkestra nastopili s Sattnerjevo kan- tato »Jeftejeva prisega«. Solist bo barito- nist Martin Srebrnič.

Nastopil bo harmonikarski ansambel Glasbene matice iz Trsta »Synthesis 4«, ki ga vodi Klavdij Furlan, večer pa bo za- ključil mešani pevski zbor »Primorec - Ta-

dalje na 2. strani ■

—o—

Podpredsednik deželne vlade Carbone je v deželnem svetu izjavil, kako meni, da je treba zapreti jedrsko centralo v Kr- škem. Carbone, ki je tudi socialistični pr- vak, je pristavil, da se stopnja varnosti te centrale zmanjšuje tudi zaradi gospodar- ske krize v Sloveniji in na Hrvaškem.

Srečanje strank narodnih manjšin

Na sedežu Union Valdôtaine v Aosti je bilo v četrtek, 9. marca, srečanje med strankami narodnih manjšin severne Ita- lije, ki je bilo posvečeno razpravi o mož- nosti skupnega nastopa na evropskih vo- litvah, ki bodo 18. junija. Že na prvih in drugih neposrednih volitvah v evropski parlament sta se oblikovali listi manjšin in avtonomistov. Pred petimi leti je lista iz- volila v Strassburg svojega zastopnika. Za letošnje volitve je bilo že več srečanj in stikov, v Aosti pa se je oblikovalo stališče, naj bi ne iskali sodelovanja z izrecno loka-

lističnimi »ligami«, temveč naj bi bilo te- žišče na manjšinskih strankah in na njiho- vi povezavi z Evropsko svobodno zvezo, ki je tudi manjšinska parlamentarna skupi- na v Strassburgu.

Na zasedanju v Aosti sta Slovensko skupnost predstavljala deželni tajnik Ivo Jevnikar in odgovorni za evropske stike dr. Andrej Bratuž. Stranka bo v naslednjih dneh razpravljala o zadnjih predlogih, v kratkem pa bo prišlo do novega pogajal- nega srečanja v Aosti ob priliki 3. nacio- nalnega kongresa Union Valdôtaine.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 19. marca, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.15 Mladinski oder: »Božja pot sredi breskovega cvetja.« Radijska igra (Jože Peterlin); 11.00 Nediški zvon; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Slovensko pismo«; 15.10 Sport in glasba ter prenos z naših prireditev; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 20. marca, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.40 Pravljičja; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Tigrova duša — spomini na Alberta Rejca; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Pogovori o doktorskih razpravah v zadnjih letih pri nas; 12.40 Komorni zbor Visoke glasbene šole Fran Liszt iz Weimarja v Vzhodni Nemčiji; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 13.30 Gospodarska problematika; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Goriški razgledi; 15.00 Homer: »Odiseja«. Epska pesnitev; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Budapest Chamber Orchestra; vodi Giovanni Pacor; violinist Črtomir Šiškovski; 18.00 Kmetijski tednik; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ TOREK, 21. marca, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.40 Pravljičja; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Svet v črno-belem; 12.40 Komorni zbor Visoke glasbene šole Franz Liszt iz Weimarja v Vzhodni Nemčiji; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 13.30 Od Milj do Devina; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček: »Detektiv Prismoda«, nagradna oddaja za mlade detektive; 14.30 Iz Benečije; 15.00 Homer: »Odiseja«. Epska pesnitev; 15.15 Novice iz sveta lahke glasbe; 16.45 Postni govor; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Budapest Chamber Orchestra; 18.00 Žarko Petan: »Dachauski proces.« Radijska igra; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SREDA, 22. marca, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.40 Pravljičja; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Zdravniška posvetovalnica; 12.40 Mešani zbor Sedjanka iz Silistre v Bolgariji; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 13.30 Na goriškem valu; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Govorimo o glasbi; 15.00 Homer: »Odiseja«. Epska pesnitev; 15.15 V našem zaporu (zabavna oddaja s kvizi in nagradami); 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Orgle na Slovenskem: Hörbigerjeve orgle v Celju; 18.00 Večna ženska proza.

■ ČETRTEK, 23. marca, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Živeti zdravo; 12.40 Mešani zbor Fakultete za gospodarstvo z Dunaja; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Dvigljena zavesa; 15.00 Homer: »Odiseja«. Epska pesnitev; 15.15 Pevci in skupine slovenske lahke glasbe; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Ženski zbor Skladatelji Ipavci iz Šentjurja ter Akademski pevski zbor Boris Kidrič iz Celja; 18.00 »In exilium« — dekan Viktor Kos piše župnijsko kroniko.

■ PETEK, 24. marca, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Koroški portreti; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Ženske in politika; 12.40 Mešani zbor Fakultete za gospodarstvo z Dunaja; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 13.30 Od Milj do Devina; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček: »Pravljični svet v barvah«; 14.30 Zapisi in glasba; 15.00 Homer: »Odiseja«. Epska pesnitev; 15.15 Naši kraji in ljudje; 16.45 Postni govor; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Antonin Dvoržak: Stabat Mater za soliste, zbor in orkester, op. 58 (1. del); Sopranistka Ana Pucar Jerič, mezzosopranistka Eva Novšak-Houška, tenorist Jurij Reja, basist Franjo Petrušanec, Komorni zbor RTV Ljubljana, zbor Obala, zbor Consortium musicum, simfonični orkester RTV Ljubljana. Vodi Marko Munih; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 25. marca, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Narava ima vedno prav; 12.40 Mešani zbor Frančišek Borgia Sedej iz Steverjana; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Bom naredu stazice«; 15.00 Zaba/no-glasbeni program. Vodi Peter Cvelbar; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Antonin Dvoržak: Stabat Mater za soliste, zbor in orkester, op. 58 (2. del); 18.00 Marjan Rožanc: »Zadnja večerja.« Velikonočna radijska igra; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

ITALIJANI IN REFORME

Preiskava javnega mnenja družbe ISPES je pokazala, da ogromna večina Italijanov zahteva korenite reforme državnih institucij in volilnih zakonov. Več kot 80 odstotkov vprašanih se je izreklo za neposredne volitve predsednika republike, kar 89 odstotkov pa za neposredno izvolitev županov. Ravno tako velika večina je za uvedbo omejitvenih mehanizmov, po katerih stranka, ki ne doseže treh ali petih odstotkov glasov, ne more dobiti predstavnikov v parlamentu. Stranke naj bi poleg

tega že pred volitvami izjavile, s kom mislijo osnovati kako koalicio. Veliko vprašanih je bilo za uvedbo volitev v dveh krogih. Večina nasprotuje uvedbi kakih nagrad za stranko, ki doseže relativno večino, v smislu, da bi v tem primeru prejela nesorazmerno več izvoljenih zaradi zagotovitve vladne stabilnosti. 76 odstotkov vprašanih je bilo mnenja, da je število parlamentarcev v Italiji previsoko.

V Benetkah pa je bila okrogla miza o evropski integraciji. Predsednik deželnege sveta Veneta Guidolin je poudaril, da gospodarsko združevanje še ne pomeni političnega združevanja Zahodne Evrope. Za delo v to smer je nakazal tri področja reform: okrepiti bi bilo treba vlogo Evropskega parlamenta, preosnovati krajevne uprave v Italiji in tudi decentralizirati italijanske stranke. Na zasedanju je bilo poudarjeno, da dvanajstERICA premalo investira v znanstvene raziskave. Evropska politična integracija pa je posebno potrebna v času popuščanja napetosti med Vzhodom in Zahodom, da se velesili ne bi dogovarjali mimo Zahodne Evrope.

—o—

SE KAJ SPREMINJA V ODNOSIH MED ZDA IN IZRAELOM?

Izraelski zunanji minister Arens je dopotoval na uradni obisk v Washington in se sestal z ameriškim kolegom Bakerjem. Sedanji krog ameriško-izraelskih razgovorov se je pričel v nekoliko drugačnem ozračju, saj so Združene države načele razgovor z Arafatovo osvobodilno fronto. V Združenih državah nasploh izraelska politika na zasedenih ozemljih ne uživa večje podpore, saj po mnenju lista Washington Post ji nasprotuje 52 odstotkov Američanov. Arens se je sestal tudi s predsednikom Bushem.

Naloga sedanjega Arensovega obiska je prepričati ameriško diplomacijo, naj vztraja pri negativnem stališču do sklicanja mednarodne konference o Bližnjem vzhodu. Poleg tega pa mora Arens pripraviti tudi v podrobnostih obisk, ki ga bo čez mesec dni opravil v Združenih državah izraelski ministrski predsednik Shamir.

—o—

PRODORNI USPEH SVOBODNJAŠKE STRANKE, NEUSPEH »DRUGAČNE KOROŠKE«

■ nadaljevanje s 1. strani

jezičnem območju ni ohranila števila glasov, ki jih je bila prejela Koroška enotna lista na volitvah v septembru leta 1984. Zmotili so se tudi tisti, ki so računali, da bo ta lista dobila lepo število glasov na ozemlju, kjer ni Slovencev.

Rezultati zadnjih volitev kažejo, da zavezništvo, kakršno je na Koroškem nastalo dva meseca pred volilno preizkušnjo, očitno ne privlačuje dela volivcev, ki tradicionalno glasujejo za KEL, in da tudi ni privlačno za nemške volivce, tudi za tiste ne, ki so v zadnjem času obrnili hrbet tradicionalnim nemškim strankam ter se odločili za zeleno alternativo.

KULTURNI UTRIP SLOENCEV V ITALIJI ZA MATIČNO DOMOVINO

■ nadaljevanje s 1. strani

bor« s koncertom avtorskih priredb ljudskih pesmi iz Benečije in Istre, kot sta jih uglasbila Aldo Kumar in Pavle Merkù. Zbor vodi Matjaž Šček. Večer, ki ga bo neposredno prenašala RTV Ljubljana, je oblikoval režiser Jože Babič.

Organizatorji so ob teh kulturnih dnevih v Ljubljani poskrbeli tudi za srečanje med dijaki, ki obiskujejo licej »France Prešeren« v Trstu in dijaki Srednje narslovne šole v Ljubljani.

Spori so trenutno odpravljeni

Italijanska socialnodemokratska stranka je z 22. vsedravnim kongresom v Riminiju odpravila polemike med notranjima strujama in se po sporazumu v noči med soboto in nedeljo enotno predstavila delegatom in italijanski javnosti. Dosedanji in zdaj potrjeni tajnik Cariglia je prejel 87 odstotkov glasov, novo vsedravno vodstvo 141 članov pa je bilo potrjeno s ploskanjem, potem ko je vsaka struja določila točno polovico njegovih članov. Vizzini, ki je doslej z Nicolazzijem vodil notranjo opozicijo, je postal edini strankin podtajnik.

Socialni demokrati zavračajo spojitve s socialistično stranko in se zavzemajo za alternativo, vendar ob povezovanju levičarskih in liberalno-demokratskih sil, torej brez komunistov. Tesne ostajajo vezi z radikalno stranko.

Kongres je sprejel tudi nekaj popravkov k statutu. Med drugim je določil, da nihče ne sme opravljati službe državnega, deželnege, pokrajinskega ali sekcijskega tajnika za več kot dva zaporedna polna mandata.

—o—

AVTOCESTA ŠENTILJ - ZAGREB

Avstrija je pripravljena sodelovati z Jugoslavijo pri gradnji avtoceste Šentilj-Zagreb. O problemu sta se razgovarjala na Dunaju predsednika izvršnih svetov Slovenije in Hrvatske, Šinigoj in Milović. Sprejel ju je kancler Vranitzky. Načrt mora biti dokončno izdelan do sredine aprila. Za 135 kilometrov avtoceste bo po sedanji presoji potrebnih 700 milijonov dolarjev.

Madžarska suverenost

Novoizvoljeni predsednik madžarskega parlamenta Szueoes je imel tiskovno konferenco v Budimpešti, ki sta jo neposredno prenašala radio in televizija. Na njej je odločno poudaril, da je konec teorije omejene suverenosti socialističnih držav, ki jo je izdelal sovjetski partijski in državni voditelj Brežnjev, ko se je odločil za vojaški poseg na Češkoslovaškem za zatrtje praške pomladi, torej poskusa, da bi dobil realni socializem človeški obraz.

Predsednik madžarskega parlamenta je izjavil, da so se odnosi med sovjetskim in madžarskim partijskim vodstvom spremenili in da Madžarska ne sprejema več ideološke in državniške podrejenosti. Tako bo parlament prihodnji teden razpravljajal o uvedbi večstrankarskega sistema.

dalje na 5. strani ■

Položaj na Kosovu

Na Kosovu se albanski rudarji povečini do zdaj še niso vrnili na delo, čeprav so dobili pozive za delovno obveznost. Zaradi posebnih ukrepov, ki so v veljavi na vsem ozemlju avtonomne pokrajine, so predvideni kazenski postopki za vse, ki ne spoštujejo predpisov o obveznem delu. Dobra polovica rudarjev nočne izmene se v trepčinskih rudnikih ni pojavila na delo.

Svet Zveze sindikatov Kosova meni, da so vzroki februarskih dogodkov podobni novembrskim protestnim zborovanjem in pomenijo nasprotovanje pri uresničevanju politike Zveze komunistov Jugoslavije na Kosovu. Med vzroki naj bi bila tudi napačna politika bivšega pokrajinskega vodstva partije in drugih družbeno-političnih organizacij.

O ureditvi razmer na Kosovu je razpravljalo tudi predsedstvo Srbije. Iz sporočila je razvidno, da se morajo vse napredne sile zavzeti za odpravo vzrokov in posledic protirevolucionarnega delovanja albanskih nacionalistov in separatistov.

Zaupnica grški vladi

Grški parlament je zavrnil predlog o nezaupnici vladi ministrskega predsednika Papandreua. Proti predlogu, ki ga je sprožila opozicijska stranka »Nova demokracija«, je glasovalo 155 parlamentarcev, za pa 123. Izglasovanje nezaupnice sploh ni bilo mogoče, saj ima vladna socialistična stranka v parlamentu večino in poleg tega je glasovanje potekalo javno. Da so bili pripadniki socialistične stranke prisiljeni glasovati v korist Papandreua, dokazuje dejstvo, da bodo trije, ki so se vzdržali, izključeni iz stranke.

»Nova demokracija« je zahtevala nezapornico zaradi finančnega škandala, katerega protagonist je bančnik Koskotas. Med tridnevno debato je Papandreu izrekel vrsto obtožb na račun Združenih držav. Obtožil je tudi ameriško tajno službo CIA, da je bančniku, ki je zdaj v ječi v Združenih državah, pomagala pri begu iz države.

Delovanje deželnega poslanca Ssk

Solidarnost z Albanci na Kosovu

Deželni poslanec Slovenske skupnosti Bojan Brezigar se je 13. t.m. udeležil solidarnostne manifestacije z Albanci na Kosovu, ki so jo albanske skupnosti priredile na univerzi v Cosenzi v Kalabriji. V svojem posegu je svetovalec Brezigar kratko orisal trenutni politični položaj v Jugoslaviji ter se v tej zvezi kritično izrazil o predlogu novega zveznega zakona glede jezikovnih skupnosti, ki silno omejuje jezikovne pravice manjšin. Predstavnik slovenske stranke v Italiji je nato omenil stališča, ki jih je zavzelo vodstvo slovenske republike do srbskega centralizma, pri čemer je slovensko vodstvo tudi ostro grajalo proglasitev izrednega stanja na Kosovu.

V tej zvezi je Brezigar dejal, da ne gre samo za problem Kosova, temveč predvsem za zgodovinsko izbiro med demokratičnim pluralizmom in krepitev avtonomij na eni ter za centralizem na drugi strani. Podpreti je treba predvsem prve težnje, ki so trenutno v skladu s procesom demokratizacije, prisotne v mnogih državah na Vzhodu.

Svetovalec Slovenske skupnosti je predstavil, kako z zaupanjem gleda na razvoj dogodkov, pri čemer je poudaril pomen podobnih manifestacij, kot je tista, ki so jo priredile albanske skupnosti iz Kalabrije, saj takšne manifestacije pospešujejo široko solidarnost in hkrati prispevajo k osamitvi vseh tistih sil, ki trdijo, da je problem Kosova notranji problem Srbije. Udeleženci manifestacije so naslovili protestno brzojavko na jugoslovansko veleposlaništvo v Rimu ter zahtevali takojšnje posredovanje zunanjega ministrstva.

Za ohranitev openskega tramvaja

Svetovalec Slovenske skupnosti Bojan Brezigar je naslovil vprašanje na deželno vlado v zvezi s časopisnimi vestmi, po katerih Konzorcijalna ustanova za prevoze na Tržaškem namerava baje odpraviti open-ski tramvaj, češ da njegov proračun izkazuje velik primanjkljaj. Poslanec Brezigar ugotavlja, da gre za edino tovrstno prevozno napravo v deželi, ki je velikega zgodovinskega, kulturnega in turističnega pomena.

Brezigar se zavzema za ohranitev open-skega tramvaja in pristavlja, da bi deželna uprava lahko prispevala k odpravljanju primanjkljaja, tako kot ravna na primer s smučarskimi napravami v marsikaterem predelu dežele, kar dejansko služi k razvoju turistične dejavnosti.

Javni prevozi na relaciji Trst - Devin

Poslanec Slovenske skupnosti Bojan Brezigar je s posebnim vprašanjem na deželno vlado opozoril na pereče vprašanje prevozov na relaciji Trst - Devin. Svetovalec ugotavlja, da na tej relaciji ne vozijo mestni avtobusi Konzorcialne ustanove, temveč le zasebni avtobusi. Vožnje niso tako pogoste in so tudi dražje, kot bi bile na mestnih avtobusih. Pri tem svetovalec opozarja na razvoj turistične dejavnosti na območju Sesljana in na delovanje Zavoda združenega sveta v Devinu. Vse to govori, po mnenju Bojana Brezigarja, v prid mestne avtobusne službe, zaradi česar bi morala deželna uprava ustrezno ukrepati.

—0—

STAVKA V TRŽAŠKEM PRISTANIŠČU

Tudi tržaško pristanišče je 13. t.m. o-
hromila 24-urna stavka pristaniščnikov. V
Trstu so se pridružili tudi člani sindikata
CGIL, ki so zaposleni pri avtonomni pri-
staniški ustanovi. Osem ladij je ob pomo-
lih čakalo na pretovarjanje, tri so bile u-
stavljene v zalivu, pristaniščniki pa so de-
lali na enoti, ki je prevažala živino. Stav-
kajoči so na svojem zasedanju izrazili vza-
jemnost pristaniščnikom po Italiji, saj gre
za sindikalne akcije, ki so se sprožile v
Genovi in Livornu. V Trstu je bila že pred
časom sporazumno uvedena delna privati-
zacija pristaniških dejavnosti.

—0—

DAROVİ IN PRISPEVKI

V spomin na brata Dušana darujeta Vera in Nada Černe 60 dolarjev v tiskovni sklad Novega lista.

—0—

V tiskovni sklad Novega lista daruje dr. Jasna Repinc z Opčin 20 tisoč lir.

Predsednik Marković sestavil vlado

Mandatar za sestavo nove jugoslovanske vlade Marković je sestavil seznam članov nove vlade. Marković je obenem prvi predsednik Zveznega izvršnega sveta, ki se zvezni skupščini predstavlja s točnim programom o bodočem delu najvišjega izvršnega organa. To se bo zgodilo v četrtek, 16. t.m., ko bo spregovoril delegatom obeh domov skupščine. Javnost zanimajo predvsem kratkoročni programi in ukrepi za zajezitev inflacije, ki je preseгла 346 odstotkov letno.

Zvedelo se je tudi, da bo zmanjšal število ministrov in odpravil ministrstva brez listnice. V temeljni točki svojega programa se zavzema za moderno državo, ki de-

luje na osnovi ustave in zakonov. Morda se bo pri tem naslanjal na v Jugoslaviji pozabljen osnovno pravno misel, da je dovoljeno vse, kar ni z zakonom prepovedano, medtem ko so se njegovi predhodniki držali načela, da mora biti vsaka dejavnost zakonsko določena. Sestavo nove vlade je Marković objavil na zasedanju predsedstva Zvezne socialistične zveze.

—0—

V starosti 96 let je v torek, 14. t. m., umrla nedaleč od Ženeve v Švici zadnja avstroogrška cesarica Cita. Pred petimi leti so ji avstrijske oblasti dovolile, da je po mongih letih obiskala Dunaj. Pokopali jo bodo na Dunaju.

Kmečka zveza in sinhrotron

V Rimu se je končal četrti vsedržavni kongres Organizacije kmetov Confcoltivatori, ki so se ga udeležili tudi predstavniki Kmečke zveze iz Trsta. 800 delegatom je spregovoril tudi tajnik Edi Bukavec, ki je predstavil problematiko slovenskega kmetijstva. Kongres je soglasno sprejel resolucijo Kmečke zveze proti nebrzdanemu razlaščenju slovenske zemlje. V njej je tudi zahteva po postavitvi sinhrotrona znotraj področja za znanstvene raziskave.

O problemu sinhrotrona so pred dnevi razpravljali tudi na glavni skupščini Kraške gorske skupnosti. Večina svetovalcev je potrdila svoje nasprotovanje sedanji lokaciji. Z veliko večino glasov je bila odobrena resolucija o načrtovanem kraškem naravnem parku. Deželna uprava je pred časom poverila tržaški pokrajini nalogo, da izdela načrt o parku. O vsebini načrta za prizadete občine na Tržaškem in Goriškem ter Gorska skupnost, ki zajema vse področje načrtovanega parka, do danes ničesar ne vedo. Skupščina Kraške gorske skupnosti v resoluciji zahteva, naj bodoči kraški park upravlja ona sama, in sicer v sodelovanju z občinami tržaškega in goriškega Krasa ter na podlagi načela o aktivni zaščiti, ne pa zgolj s prepovedmi in omejitvami.

Slovensko deželno gospodarsko združenje se je s posebno spomenico obrnilo na

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV V TRSTU

vabi na vsakoletno revijo
PESEM MLADIH

ki bo v soboto, 18. marca, ob 18.30
v gledališču FRANCE PREŠEREN v
Boljuncu.

predsednika deželnega odbora Biasuttija, ga opozorilo na nasprotovanje lokaciji sinhrotrona in ga pozvalo k ponovni preučitvi vprašanja.

V TRSTU SE JE KONČAL MISIJON

V nedeljo, 12. t.m., se je v tržaški škofiji končal slovenski del ljudskega misijona. Trajal je 15 dni in ponudil slovenskemu prebivalstvu vrsto duhovnih pobud in verskih srečanj. V cerkvah, kjer je slovensko bogoslužje, je bilo pred dnevi slovo od misijonarjev. Marsikje pa so popoldne priredili posebne sklepne slovesnosti, ki so jih ponekod združili s prijateljskimi ali kulturnimi srečanji. V osrednji tržaški cerkvi, pri Svetem Antonu Novem, je bil sklep misijona za slovensko pastoralno središče, Novi Sveti Anton in Sveti Jakob. Bogoslužje, ki so ga vodili domači dušni pastir Marij Gerdol in trije misijonarji minoriti, so povzdignili papežev blagoslov, zahvalna pesem, glasbene in molitvene točke.

40-letnica slovenske klasične gimnazije v Trstu

Letos poteka 40 let, odkar je bila ustanovljena slovenska klasična gimnazija v Trstu. Pomen humanistične izobrazbe dokazuje tudi šolska politika S R Slovenije, ki zadnje čase spet uvaja v srednje šole pouk klasičnih jezikov. Ob tem jubileju smo ustanovili pripravljalni odbor dijakov (bivših in sedanjih) ter profesorjev. Izdelali smo program, s katerim bomo primerno proslavili to obletnico. V načrtih imamo tiskanje brošure, ki bo vsebovala pozdrave v latinščini in grščini, oris nastanka slovenske klasične gimnazije, seznam maturantov ter spominske članke profesorjev in bivših klasikov. Radi pa bi opozorili javnost na pomen ustanovitve slovenske gimnazije v Trstu tudi s proslavo. Priprave so vsestransko v polnem teku: gledališka skupina že redno vadi pod vod-

stvom prof. Lučke Peterlin - Susič in prof. Matejke Peterlin - Maver, tako da se bo predstavila slovenskemu občinstvu z igro »Proces na Vrdeli« Anonymus-a carsicus-a. Prav tako so se pod vodstvom Stojana Kureta in Janka Bana pričele vaje za ženski pevski zbor. Manjša skupina dijakov pa skrbi s pomočjo Andreja Pisanija in Franca Vecchieta za grafično opremo brošure in umetniško plat proslave. Pripravljalni odbor pa se še vedno redno shaja in deluje program.

Seveda bi bili zadovoljni, ko bi to našo pobudo podprlo čim več ljudi. V ta namen smo sprožili nabiralno akcijo, a sedaj ponovno apeliramo na pomoč slovenskih bralcev za uresničitev naših načrtov, ki se ne tičejo samo ožje skupine dijakov in šolnih

dalje na 8. strani ■

V DSI o Društvu 2000 in Slovenskem krščansko-socialnem gibanju

V Društvu slovenskih izobražencev v Trstu je bil ponedeljkov večer, 13. t.m., posvečen »Društvu 2000« ob 20-letnici delovanja in vlogi, ki jo je to društvo imelo v preteklosti in naj bi ga imelo danes ter v prihodnosti. Občinstvu sta spregovorila Lojze Peterle in Peter Kovačič. Orisala sta pot, ki jo je društvo prehodilo v zadnjih dveh desetletjih. Opisala sta težave pri izdajanju istoimenske revije in poudarila, da je društvo zaradi svoje dosledne zvestobe načelom pluralizma in demokracije bilo deležno nerazumevanja tako s strani oblasti kakor tudi uradne Cerkve v Sloveniji. Ta zgodovinski pregled je bil zanimiv uvod v sedanje delovanje članov tega društva. Na njihovo pobudo so namreč pred nekaj dnevi ustanovili v Ljubljani Slovensko krščansko-socialno gibanje. Ob splošnem družbenem presnavljanju in nastajanju številnih zvez in skupin, ki predstavljajo nekako opozicijo v SR Sloveniji, se hočejo v politično areno vključiti tudi katoličani, vendar kot gibanje in ne kot stranka. Ustanovni zbor Slovenskega krščansko-socialnega gibanja je pokazal politično zrelost, dolga in razčlenjena razprava pa je temeljito pretresla načrte in cilje gibanja. Zborovalci so premagali pomisle-

ke, katerim je botrovala zgodovinska obremenjenost nekaterih strank v Sloveniji, in ustanovili gibanje, ki se sklicuje na krščanska etična načela in misli, ki so jih izražali v slovenskem prostoru Krek, Gosar in Kocbek.

Dolga razprava je bila priložnost, da sta predavatelja še natančneje pojasnila delovanje Društva 2000 in revije, ki jo društvo izdaja, ter program novega gibanja, ki naj bi Slovincem prineslo novega stvarjalnega duha. Slovensko krščansko-socialno gibanje si bo v prihodnosti moralo izdelati svoj akcijski in idejni program, ustanovitelji pa so prepričani, da bo med slovenskim prebivalstvom dejansko predstavljalo pomembno alternativo uradnim partijskim stališčem.

—o—

PREDAVANJE V DSI

Društvo slovenskih izobražencev v Trstu vabi v ponedeljek, 20. marca, na predavanje prof. Loredane Nanut na temo »Zgodovinsko ozadje kosovske krize s posebnim ozirom na italijansko politiko na področju v času med vojnama«. Predavanje bo v Peterlinovi dvorani s pričetkom ob 20.30.

Ssk pomladila pokrajinsko vodstvo

Slovenska skupnost pozitivno ocenjuje pokrajinski kongres za Tržaško, saj so delegati in drugi člani aktivno sodelovali pri tem pomembnem dogodku za stranko. Na kongresu je na volitvah nastopila enotna odprta lista. Volilo je vseh 60 upravičencev, ki so izvolili 31 članov novega pokrajinskega sveta. Po vrstnem redu so največ glasov dosegli deželni svetovalec in nabrežinski župan Bojan Brezigar, nato dosedanja pokrajinski tajnik Harej, deželni tajnik Ivo Jevnikar in dr. Rafko Dolhar, na pe-

tem mestu pa je član mladinske sekcije Robert Vidoni.

Kongres je za predsednika kongresa potrdil profesorja Šaha, za predsednika nadzornega odbora je bil izvoljen profesor Stefančič; za predsednika razsodišča pa profesor Simčič. Iz rezultatov je očitna znatna pomladitev pokrajinskega sveta Slovenske skupnosti za Tržaško. Na prvi seji tega 31-članskega sveta pa bodo izvolili novi izvršni odbor, novega tajnika in strokovne komisije.

35-LETNICA ŠPORTNEGA DRUŠTVA ZAHOMC

V nedeljo, 19. t.m., bo v prostorih ljudske šole v Zahomcu v Ziljski dolini na Koroškem slovesnost, na kateri bodo predstavili brošuro ob 35-letnici delovanja Športnega društva Zahomc ter se spomnili nekdanjega društvenega predsednika, pokojnega dr. Janka Wiegela. Na slovesnosti, ki se bo začela ob 15. uri, bo sodeloval pevski zbor Ojsternik. Ta dan bodo odprli tudi razstavo o delovanju društva.

SLOVENSKE SKUPNOSTI ZA GORIŠKO

V nedeljo, 19. marca, bo ob 15.30 v Kulturnem domu v Gorici, ul. Brass št. 20

7. POKRAJINSKI KONGRES Ssk

Dnevni red: pozdrav predsednika pokrajinskega sveta; imenovanje članov predsedstva; poročilo pokrajinskega tajnika; pozdrav gostov; razprava; spremembe statuta, volitve novega pokrajinskega sveta; razno.

Na začetku bo nastopil mešani pevski zbor »F. B. Sedej« iz Števerjana pod vodstvom Tomaža Tozona.

MADŽARSKA SUVERENOST

■ nadaljevanje s 3. strani

Sicer pa je Brežnjev uspeval s svojo doktrino, dokler so bili komunistični voditelji satelitskih držav hlapčevski do nje, ga, namesto da bi skrbeli za koristi svojega ljudstva. Budimpešta ne sme nikoli več pokazati takega hlapčevstva, je še dodal, kot leta 1968, ko je s svojimi četami sodelovala pri zaprtju Dubčkovega poskusa. Takrat so se samo Romuni odtegnili vzhodnemu pohodu na Prago.

—O—

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Hermann Broch

POVEST SLUŽKINJE ZERLINE

Izjava Bogdana Bratuž

V petek, 17. t.m., ob 20. uri ABONMA RED K
v torek, 21. t.m., ob 16. uri ABONMA RED I
v sredo, 22. t.m., ob 16. uri ABONMA RED H
v soboto, 25. t.m., ob 14. uri IZVEN ABONMAJA

—O—

V okviru niza teoloških predavanj je v četrtek, 9. t.m., predaval v Katoliškem domu v Gorici prof. dr. Anton Trstenjak, član Slovenske akademije znanosti in umetnosti. O vsebini njegovega predavanja bomo obširneje poročali v prihodnji številki.

Razstava Marjance Savinšek v deželni Avditoriju v Gorici

»Ta razstava naj bo nov dokaz želje in volje po povezanosti Slovencev v duhu nove Evrope brez meja«. Tako je zapisala Verena Koršič v elegantni brošuri, ki je pospremila izredno lepo, po svoje edinstveno razstavo, odprto pred dnevi v elegantnem avditoriju sredi Gorice. Pobudnica za to razstavo, katere otvoritev je bila ob navzočnosti izbranega občinstva z goriškim županom na čelu, je Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici.

Marjanca Dakskofler Savinšek, katere dela so od 18. t.m. na ogled v goriškem avditoriju, je po rodu iz Jesenic, živi in ustvarja pa že dolgo let v Parizu, kjer je dosegla pomembna priznanja in od koder so se njena dela skupno z njenim naraščajočim umetniškim ugledom razširila daleč v svet, med postojanke naše skupnosti po raznih kontinentih in tudi med tuje skupnosti, ki sprejemajo umetniška sporočila ne glede na narodnostne in geografske predznake. Obiskovalec se ob slikah nemirne umetnice, ki očitno ljubi predvsem človeka v bistvenih in prazničnih drzih, zamisli v usodnost svojega bivanja in v spoštovanje do bivanja sopotnikov na življenjski usodi. Očaran je ob sporočilu, ki ga ponuja poročni šopek, zamisli se ob detetu, nad katerim so sklonjene 3 vile rojenice, prepozna se v dia-

logu med temnimi in svetlimi figurami, ki jim je umetnica dala naslov »Spomin«. Obiskovalec iz krajev, kjer potekajo narodnostne in nazor-ske meje, se tudi s posebnim čustvom zazre v sliko, ki ji je Marjanca Savinšek dala naslov »Slovenija«. To ni samo dekle v gorenjski narodni noši, to je otožna in upajoča misel, prinesena iz domovinskih časov naše pariške umetnice in projicirana v poslanico s srčno zavzetostjo. Med sprehajanjem ob slikah Marjance Savinšek se počutimo v Sloveniji in v srcu Francije, v mili preteklosti in v zelo živi sedanjosti: počutimo se v lepoti, ki je polna ljubezni in iskanja odgovorov na temeljna človeška vprašanja.

Strokovnjak bo seveda bolje ocenil umetniško vrednost tega ustvarjanja in te razstave. Navadni opazovalec pa lahko izrazi veliko hvaležnost za doživeto lepoto. Zdi se nam lep simbol, da se je Marjanca Savinšek prvič predstavila slovenski javnosti v mestu, ki si že dalj časa prizadeva, da bi bilo kulturni most ob neki državni meji, ki je v svojih človeških kontaktih zelo zabrisana in ki je vsaj v tem oziru vredna simboličnega napisa ob glavni cesti: »Gorica — evropsko mesto«. Če si smemo lastiti zasebno misel — v upanju, da jo bodo z nami delili še drugi

dalje na 6. strani ■

Peto srečanje gledališč Alpe-Jadran

V Novi Gorici je bila 10. t.m. slovesna otvoritev festivala gledališč Alpe-Jadran. To je že peto srečanje, ki dobiva še večji poudarek ob jubilejni desetletnici delovne skupnosti Alpe-Jadran. Vsekakor je postalo ena najmočnejših in najbolj nmožičnih prireditev na območju delovne skupnosti. Zgled pa je tudi za širši prostor v tesnem sodelovanju Gorice in Nove Gorice. Kot je poudaril goriški župan Scarano na nedavni predstavitvi srečanja, je pomembno sejati seme sodelovanja in miru, saj se tako lažje premosti marsikateri problem.

Selektor srečanja, režiser Emil Aberšek, je poudaril, da je vodilo letošnjih predstav kakovost. Predvsem so skušali zajeti tista gledališča, ki nakazujejo smer razvoja v naprej. Ne gre za iskanje enega samega tipa teatra, temveč je vsem predstavam skupna točka stiska človeka, ki se bori na različnih področjih — od ekologije do družbenokritičnih tem in iskanja zgodovinskih korenin. Poleg slovenskih in italijanskih gledališč bodo letos nastopile skupine iz Brna na Češkoslovaškem z Gogoljevo dramo »Revizor« (iz-

ven konkurence Bayerisches Stadtsschauspiel iz Muenchna z delom Gundi Elert »Helena in Robert«, Experimental studio iz Celovca z delom »Končni čas in časovni konec« Güntherja Andersa ter Hrvatsko narodno kazališče iz Zagreba z »Moro« Tomislava Bakarića.

Po otvoritvi je Slovensko narodno gledališče iz Ljubljane uprizorilo delo Rudija Šeliga »Volčji čas ljubezni«. Do prihodnjega petka pa se bodo zvrstile še naslednje predstave, če izpustimo že navedena gostovanja neslovenskih in neitalijanskih ansamblov: Slovensko stalno gledališče iz Trsta bo predstavilo delo Antona Čehova »Striček Vanja«. Skupina »La Piccionaia« iz Vicenze bo uprizorila »Poslednjo kopel« Roberta Mersicija, Italijansko stalno gledališče iz Bocna bo predstavilo »Svinčena leta« Margarethe Von Trotte, Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice bo nastopilo s »Komedijantom« Thomasa Bernharda, Slovensko mladinsko gledališče in kozmokinetično gledališče »Rdeči pilot« bosta predstavila Zenit, Teatro di Porta Romana iz Milana delo Angela Longhija »Naja«.

Ponuja se nam »večer kviza«

Po daljšem obdobju se nam v Gorici ponovno ponuja svojevrsten večer, na katerem se bodo med seboj spoprijeli v znanju in spretnosti mladi iz raznih krajev.

V ponedeljek, 20. marca, ob 20. uri bo namreč v veliki dvorani Kulturnega doma v Gorici prvi tovrstni večer, ki nosi naslov »DERBY KVIŽ«. Na tekmovanju se bodo med seboj spoprijele šestčlanske ekipe iz Doberdoba, Gorice, Sovodenj in Števerjana. Uradni pokrovitelji posameznih nastopajočih ekip pa so občinske uprave.

Poleg kviz tekmovanja na večeru ne bo manjkalo zabave. Gost večera bo znani košarkarski as Dražen Dalipagič »Praja«, ki trenutno nastopa v moštvu Glaxo iz Verone. Za veselo vzdušje bo skrbel priznani novogoriški ansambel Big Ben, ki je lansko leto osvojil prvo mesto na Festivalu Melodija sonca in morja v Portorožu. Predstavili se nam bodo tudi nekateri domači gostje in nekateri člani znanega slovenskega ansambla Agropop iz Ljubljane. Obeta se nam torej v ponedeljek poseben večer plesa, zabave in prijetnega vzdušja.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Slovenski literarni dan na Dunaju

Vsako leto v marcu je dunajsko kulturno življenje zapisano v literaturi in njenim problemom. Dunajsko Umetniško društvo prireja v povezavi s kulturnim uradom glavnega avstrijskega mesta tedaj vrhunsko prireditev »Literatura v marcu«. Letos razpravljajo predvsem o francoski revoluciji ob njeni dvestoletnici. Tako so v tednu med 10. in 17. marcem med drugim nastopili znani nemško pišočji avtorji Adolf Muschg, Heiner Müller, Martin Walser, Jutta Schutting, Peter Henisch, Marie-Thérèse Kerschbaumer, Elisabeth Plessen, Michael Scharang in drugi. Govorili so o temah, ki se dotikajo problematike francoske revolucije in brali tekste z revolucionarno tematiko. Znani kipar Alfred Hrdlicka istočasno prireja posebno razstavo.

Posebnost letošnje »Literature v marcu« je bil slovenski literarni dan v soboto, 11. marca. To je bilo veliko priznanje slovenski sodobni literaturi in tudi aktualnim demokratičnim težnjam slovenskega naroda, ki kot kvas tolerance in razuma pogojujejo današnjo situacijo sredi jugoslovanske krize, a tudi v spletu večsmernih interesov na področju Srednje Evrope, kateri so Slovenci duhovno bistveno povezani.

Slovenski literarni dan na Dunaju se je začel v soboto dopoldne v prostorih »Künstlerhaus«. Med deseto in dvanajsto uro so o aktualnih problemih, koroške, a tudi celotne slovenske literature v sklopu srednjeevropskega duhovnega utripa v nemščini predavali urednik revije »Cellovski zvon« in ravnatelj tamkajšnje gimnazije za Slovence dr. Reginald Vospersnik, urednica »Mladja« in letošnja Prešernova nagrajenka Maja Haderlap, celovški prevajalec, avtor in leksikograf Peter Kersche in na Dunaju živeči pisatelj in urednik revije »LOG« Lev Detela. Popoldne so v posameznih referatih poročali urednik tržaške revije »Most«, publicist dr. Vladimir Vremec (o aktualnih problemih dvojezičnosti in slovensko-italijanske kulturne dejavnosti v Trstu in Gorici), predsednik slovenskega PEN kluba, sourednik »Nove revije« in znani romanopisec in

dramatik Drago Jančar (o kritičnem posamezniku sredi nekritične množice), medtem ko je predsednik Društva slovenskih pisateljev v Ljubljani in znani avtor ter Prešernov nagrajenec Rudi Šeligo predstavil kronologijo slovenskega pisateljskega boja za demokratizacijo celotnega življenja v Jugoslaviji, a tudi drugod. Obe zadnji predavanji sta bili v slovenskem in v nemškem jeziku.

Popoldne je igralec dunajskega gledališča Burgtheater Wolfgang Hübsch bral iz zakladnice slovenske sodobne literature med drugim tekste Rudija Šeliga, Draga Jančarja, Maje Haderlap, Florjana Lipuša, Marka Kravosa in Leva Detela.

Slovenski literarni dan je kot gost zaključil znani avstrijski pisatelj srbskega rodu Milo Dor, ki je predsednik Interesne skupnosti avstrijskih pisateljev in se bori za izboljšanje gmotnega stanja avtorjev, a tudi za demokratizacijo življenja v državi. Milo Dor je bral iz svojih najnovejših del.

Za slovenski literarni dan v dunajskem »Künstlerhausu« so se zanimali številni časnikarji in publicisti, med drugim tudi radio in televizija v Zvezni republiki Nemčiji.

Prireditev je skupaj z dunajskim umetniškim društvom organiziralo avstrijsko Društvo literarnih revij in avtorskih založb, gmotno pa jo je podprl s posebnim skladom tudi dunajski župan dr. Helmut Zilk.

Lev Detela

—O—

RAZSTAVA MARJANCE SAVINŠEK V DEŽELNEM AVDITORIJU V GORICI

■ nadaljevanje s 5. strani

— izrekamo Marjanci Savinšek iskreno dobrodošlico na teh tleh in prisrčno zahvalo za njeno umetniško darilo, ki prihaja iz Pariza, po srcu pa še prej iz Slovenije.

S. M.

Stalno slovensko gledališče v Trstu pripravlja Hofmannsthalovega slehernika

Konec leta 1902 se je Hofmannsthal seznanil z angleškim tekstom EVERYMAN — a morality play, ki ga je okrog leta 1490 napisal neznani cerkveni oče.

Snov je vzeta iz številnih verzij, ki so se po letu 1400 pojavili posebno v Franciji, Holandiji in tudi Nemčiji.

Po priznanju samega avtorja je njegov SLEHERNIK skupek vseh dotedanjih objav in ustnih izročil. Figura glavnega junaka se razlikuje od iger Quattrocenta in Cinquecenta po svoji človečnosti in univerzalnosti. Simbolizira povprečnega človeka, ki ni popolnoma propadel, ni do kraja malopriden, ne gazi v krvi zločinov. Če bi ga morali opredeliti, bi rekli, da je lahko miselni sebičnejši, veteranjak, da ga prevzema zgolj nezavedno veselje do življenja in užitek. V obrambi svojega imetja, svojega bogastva ni agresiven. Ne preganjajo ga očitki vesti. Ubogemu da vbogajme, družini svojega Dolžnika po-

maga iz stiske, do svoje ljubimke je nežen in ljubezniv. Po stanu je samski, torej ni poročen in oče številnih otrok, kot je v drugih verzijah. Tudi podobe matere ne zasledimo v drugih igrah s podobno vsebino. Vse bolj spremenljive so torej njene prošnje in prigovarjanja, kot tista moralizirajoča prigovarjanja zakonskih sopotnic, ki so še do pred kratkim bile soudeležene v veselejškem življenju.

Besedilo je vseskozi racionalno preudarjeno. Opazno je, da ga ni avtor napisal v trenutku umetniške kreativnosti, temveč da ga je snoval, pilil in dopolnjeval v večkratnih verzijah.

Po enainpetdesetih letih (zadnja postavitev tega dela je bila 17. aprila 1938. v ljubljanski Drami) bo Slovensko stalno gledališče obnovilo tekst, ki je po Hofmannsthalovem mnenju veljaven za vsakogar in za vse čase.

A. R.

Obletnica Shakespearovega rojstva

V aprilu bo ves svet praznoval 425. obletnico Shakespearovega rojstva, največjega dramatika vseh časov.

Začetki slovenskega poklicnega teatra so ozko zvezani z angleškim pesnikom odra, saj so ga uprizarjali že v Dramatičnem društvu pred prvo svetovno vojno, med obema vojnoma in seveda najbolj pogosto po drugi svetovni vojni do današnjih dni. Shakespearove igre so se pri nas tako udomačile, da je Oton Župančič njegovega Hamleta poimenoval slovenska ljudska igra. Mi-mo tega mojstra slovenske besede so Shakespear prevajali številni znameniti možje, med njimi tudi Ivan Cankar. V zadnjem času sta se tega nelahkega dela lotila Milan Jesih in Matej Bor,

Beri - širi - podpiraj "NOVI LIST"

oba za razliko od Župančiča prevajata iz izvirnika, ne pa iz nemških prevodov.

V Beogradu že nekaj časa deluje Shakespearovo društvo, ki bo za okroglo obletnico rojstva angleškega pesnika, pripravilo posebno slavnostno akademijo, na kateri bodo sodelovali tudi Slovenci. Igralca Jožica Avbelj in Slavko Cerjak bosta zaigrala prizor zapeljevanja iz Ukročene trmoglavke. Novinar Dušan Mihailović, ki vodi to društvo, namerava zbrati ob tej priložnosti najbolj znane jugoslovanske gledališnike, igralce, pisatelje, dramaturge, ki so se ukvarjali z uprizarjanjem Shakespearovih iger.

Ob tej nedvomno koristni akciji se kaže vprašati, zakaj Slovenci še do danes nimamo Cankarjevega društva, ki bi skrbelo za popularizacijo največjega slovenskega dramatika, ki je za nas prav tako pomemben, kot je Shakespeare za Angleže in za ves svet. Poznavajoč našo brezbržnost do preteklosti dvomim, da bo takšno društvo v bližnji prihodnosti zaživelo.

Zarko Petan

—O—

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Ivan Cankar

LEPA VIDA

Režija Meta Hočevar

V soboto, 18. t.m., ob 20. uri IZVEN ABONMAJA

Novi slovenski film

V nabito polni dvorani kina Union v Mariboru so 12. t.m. imeli slavnostno premiero novega slovenskega celovečernega filma režiserja Jožeta Pogačnika »Kavarna Astoria«. To je pri-poved o kavarnarju, njegovi ženi in sinu v predvojnem, medvojnem in povojnem Mariboru. Ob zgodbi prikazuje film širše socialno in zgodovinsko ozadje polpreteklega časa, socialno in narodnostno razdvojenost. Večina ustvarjalcev tega novega filmskega dosežka je bila rojena ali pa je živela v Mariboru. Scenarist je Zarko Petan. Vlogo matere oziroma žene je odigrala Lidi-ja Kozlovič, nastopa pa tudi Anton Petje.

Sodobno kmetijstvo

Preden ovce spustimo na pašo

Za uspešno in gospodarno rejo je izredno pomembno, da je voluminozna krma kakovostna, kajti ob slabi osnovni krmi ne more biti uspešne reje. Seno naj bo kakovostno, ker le tako lahko zmanjšamo porabo vedno dražje močne krme. V Sloveniji je kakovost pridelanega sena slabša, kakšna pa bo za prihodnjo zimo, se v nižjih legah odloči že v začetku maja, v višjih legah pa v začetku junija.

Za veliko tropov v Sloveniji je značilen sezonski pripust in sezonske jagnjitve spomladi, največ marca in aprila, ponekod na Bovškem in Trenti pa še pozneje. Večina teh ovac jajni še v času, ko jih krmi mo še z zimskim obrokom. Ker plodovi v zadnjih 6 do 7 tednih najbolj rastejo, mora biti temu primeren tudi obrok. Zadnjih 6 do 7 tednov brejosti so torej potrebe po hranilnih osnovah, vitaminih in mineralih večje kot na začetku zime, ko so ovce šele na začetku brejosti. Ovce si v času obilne prehrane ustvarijo rezervo hranilnih snovi, ki jih kasneje porabijo za proizvodnjo. Te rezerve so v obliki loja in beljakovin v mišicah. Vitamini se kopičijo v jetrih, kalcij pa v kosteh. V času, ko s krmo ne dobijo hranilnih snovi, jih črpajo iz rezerve. To zmožnost morajo imeti visoko proizvodne ovce, da se stabilnost presnove ne poruši. Na te v telesu naložene rezerve pa

ne smemo preveč računati, kajti nezadostna in neusklajena prehrana se odrazi v zmanjšani prireji.

Ovce brez škode popasejo površine, ki jih bomo kosili maja. Tako popasena trava za košnjo še bolj enakomerno raste. Na začetku naj gredo ovce na pašo site, nato pa zmanjšujemo zimski obrok postopno tako, da traja prehod kaka dva tedna.

Kjer so ovce pozimi v hlevu z globokim nastilom, jim zrastejo predolgi parklji, ki se radi zavijajo in ovce zaradi njih težko hodijo, parklji se radi lomijo in so gojišče za bakterije. Rejci naj čredo pregledajo in obrežejo predolge parklje. To

naj store spomladi in jeseni. Na mehkih in vlažnih pašnikih moramo parklje negovati tudi prek leta, medtem ko se na trdih kraških in gorskih pašnikih sami obrusijo.

Ovce moramo tretirati proti notranjim zajedalcem, in to dvakrat ali trikrat z antiheminitiki pri ekstenzivni reji na manj obremenjenih pašnikih, pri intenzivni reji pa večkrat. To večja stroške, ki pa so vendar manjši od škode, ki jo povzročajo paraziti. V večjih tropih je nujna koprolška analiza blata, s katero ugotovimo, ali so živali okužene ali ne, po preiskavi pa jih primerno tretiramo. Pašnike okužijo tudi divji prežvekovalci.

Konec aprila ali maja moramo ovce striči, in to v toplih dneh, da se ne prehladijo. Striža v južnem vremenu je priporočljiva že zato, ker električne škarje rade zdrsnejo skozi runo in se ne mašijo.

KULTURNI DOM — GORICA — V PONEDELJEK, 20.3.1989, OB 20. URI

„DERBY KVIZ“

Nastopajo ekipe iz DOBERDOBA, GORICE, SOVODENJ in ŠTEVERJANA.

Gost večera: Dražen Dalipagič.

Glasbena spremljava: Ansambel Big Ben iz Nove Gorice.

Vabljeni!

Philipp Jenniger

Zločinska in ne pravna država

Prevod D. L.

Ob 50-letnici znanega in zloglasnega nacističnega pogroma na Jude na ozemlju Reicha je predsednik bonnskega parlamenta, krščanski demokrat dr. Philipp Jenniger imel v lanskem novembru spominski govor, ki je že šel v zgodovino kot naravnost brutalno odkrita analiza položaja za časa nacizma v Nemčiji. Govornik je s prstom pokazal na odgovornosti nemškega naroda; postal je zato predmet ostrih kritik in napadov, ki so prihajali iz vrst vladne koalicije in tudi opozicije. Dr. Jenniger je kmalu po tem govoru odstopil.

Njegova izvajanja objavljamo v prevodu kot podlistek.

(Ured.)

Judje v Nemčiji in po vsem svetu obhajajo danes spomin na dogodke pred 50 leti. Tudi Nemci se spominjamo na to, kar se je zgodilo pol stoletja tega, in je prav, da ta spomin obudimo v obeh državah, ki se raztezajo po nemškem ozemlju. Naša zgodovina nam namreč ne dovoljuje, da se delimo na dobre in hudobne, odgovornosti zaradi preteklosti pa ne moremo deliti po zemljepisnih mejah, ki so bile zarisane po vojni.

Na tej spominski slovesnosti nemškega parlamenta izrekam dobrodošlico predsedniku republike in izraelskemu veleposlaniku; poseben pozdrav danes izrekam vsem

judovskim rojakinjam in rojakom v Nemčiji, zlasti tistim, ki se spominske svečanosti udeležujejo kot gostje, in predvsem predsedniku Glavnega sveta nemških Judov.

Mnogi smo sprejeli vabilo Glavnega sveta nemških Judov in smo se včeraj udeležili spominske svečanosti v sinagogi v Frankfurtu na Maini. Danes pa smo zbrani v parlamentu v Bonnu, da se v tej zakonodajni zbornici spomnimo na pogrome z dne 9. in 10. novembra 1938. Na ta dogodek se namreč moramo spomniti mi in ne žrtve zločinov, saj ga moramo mi razložiti, kajti Nemci hočemo razčistiti razmere med nami, hočemo razumeti lastno zgodovino in razumeti nauk, ki ga ti dogodki nudijo našemu sedanjemu in prihodnjemu političnemu pravnemu redu.

Žrtve, Judje z vsega sveta, prav dobro vedo, kaj je november leta 1938 pomenil za njihovo bližnjo kalvarijo. Ali se tega zavedamo tudi sami?

Kar se je zgodilo pred 50 leti v Nemčiji, se od srednjega veka ni pripetilo v nobeni omikani državi. Pri nas se je zgodilo še nekaj hujšega: tedanja strašna nasilja gotovo niso bila izraz, kot se vedno skuša opravičevati, množične ljudske jeze, temveč posledica premišljene akcije, za katero je dalo pobudo in jo je tudi nahujskalo vodstvo države.

Stranka na oblasti je v osebi svojega najvišjega predstavnika odredila, naj se začasno prekine veljavnost prava in zakona; sama država je postala organizator zločina. Namesto posebnih zakonov in norm, s katerimi so Judje z leti postopno prihajali ob svoje pravice, je zdaj nastopal odkrit teror. Z manjšino, ki pa je še vedno štela nekaj stotisoč ljudi, so začeli ravnati kot z divjadjo, ki jo vsi smejo loviti, njihovo imetje in premoženje pa sta postali tarča organiziranih tolp.

Zažganih ali porušenih je bilo nad 200 sinagog, razdejana so bila judovska pokopališča, na tisoče trgovin in stanovanj je bilo uničenih in izropanih. Kakih sto Judov je našlo smrt, kakih 30 tisoč jih je bilo odpeljanih v koncentracijska taborišča in mnogi se niso več vrnili. Neizmerena je bila človeška bolečina, neizmerena so bila ponižanja, preganjanja in sramotenja.

Goebbels, ki je bil resnični režiser celotne operacije, pa se je zmotil v svojih računih, saj nihče ne v domovini ne v tujini ni verjel, da je »ljudska jeza« izbruhnila spontano. Dovolj je bilo opazovati policijske agente in gasilce, ki so mirno gledali, kako so gorele sinagoge, in so nastopali le tedaj, ko je bilo v nevarnosti »arijsko« imetje.

Kasneje so strankarska sodišča z nesramnim cinizmom potrjevala, da so SA v uniformah in drugi požigalci ter zločinci le izvajali »voljo Führerja«; in na koncu so bili obsojeni samo tisti, ki so se pregrešili zoper »rasno integriteto«.

Nobenega dvoma ni, da so dogodki, ki so jih takoj označili za »Kristalno noč Reicha« pomenili preobrat v nacistični politiki do Judov. Obdobje krivic, ki so se do-

Pomen pravilnega presuševanja pri preprečevanju masti tisa pri kravah

Mastitisi ali vnetja vimena povzročajo velike škode v reji molznic, kot tudi pri predelavi mleka v kakovostne mlečne izdelke. Nekatere bakterije mastitisa so tudi lahko nevarne za ljudi. Uspeh zatiranja vnetij vimena pri kravah je odvisen od usmerjenega zdravljenja posameznih primerov in pa od učinkovitosti preprečevanja novih okužb. Kaj pomeni pravilno presuševanje, zdravljenje v presušitvi in zaščiti vimena z antibiotiki pri načrtnem zatiranju te zapletene in pomembne bolezni?

Pred telitvijo vsaka molznica potrebuje določen čas za počitek. V tem obdobju, ko krav ne molzemo in se imenuje fiziološka presušitev, se vime zmanjša, odslužene mlečne celice se razgradijo, stari mlečni mešički pa izginejo. Pod vplivom usklajenega delovanja hormonov nastaja novo žlezno tkivo, žival zbira nujne telesne zaloge in se tako pripravlja na porod, na novo laktacijo ali izločanje mleka. Obnavljanje mlečne žleze traja nekako šest tednov, zato osem do šest tednov pred telitvijo breje krave presušimo.

Priporočljiva sta dva načina presuševanja, hitro naenkrat ali postopno presuševanje tri, štiri dni.

Pri hitrem načinu vime ob zadnji molži še posebej skrbno izmolzemo, nato pa do telitve ne molzemo več. Hkrati zmanj-

šamo količino krme. Kmalu po zadnji molži vime nekoliko oteče, napetost pa v nekaj dneh že popusti, ko telo zaostalo mleko vsrka in razgradi.

Na ta način presušujemo zgolj živali z zdravim vimenom, ki postopek prenesejo brez škode, čeprav imajo ob koncu laktacije še veliko mleka. Hitra presušitev ne pride v poštev pri molznicah s tako ali drugače prizadetimi vimeni in se tudi ne posreči pri kravah, ki jim mleko samo odteka.

Da bi se izognili mastitisu, bomo posebno dobrim molznicam, kljub razmeroma grobem posegu v vime, dali antibiotike, posebno pri hitrem presuševanju. Tudi pri postopnem presuševanju občutno zmanjšamo obrok krme, dva do tri dni molzemo le enkrat na dan. Temeljito zadnjo molžo opravimo tretji ali četrti dan. Tudi tu vime pogostno oteče, vendar vsaj v osmih dneh postopoma in brez posledic uplahne. Postopno presuševanje je za žival manj mučno in manj tvegano, zato se ga rejci radi poslužujejo.

Dolgotrajno presuševanje pa lahko traja kar poldrugi mesec. Molzniki kar nekaj tednov izpuščajo več molž zaporedoma, tako da izmolžejo živali vsakih nekaj dni.

Tako ravnamo ob presušitvi zdravih molznic, pred mastitisom pa je treba zavarovati tudi za okužbo posebno dovzetne

živali. Glede na vsak posamezen primer vnetja in v zvezi z razmerami okužbe v vsej čredi, ločimo štiri različne postopke, in sicer zdravljenje pred presuševanjem in ob presušitvi, drugič, dodatno zdravljenje v presušitvi, tretjič, dajanje antibiotikov pred telitvijo in četrtič, zaščito zdravih vimen z antibiotiki v hlevih, v katerih je pogostnost mastitisov.

Z. T.
(Dalje)

40-LETNICA SLOVENSKE KLASIČNE GIMNAZIJE V TRSTU

■ nadaljevanje s 4. strani

kov, kajti tudi ustanovitev slovenske gimnazije v Trstu je prispevala h kulturni rasti slovenske manjšine v zamejstvu. Hvaležni smo vsem tistim, ki nam bodo kakorkoli priskočili na pomoč: številka tekega računa pri Tržaški kreditni banki je naslednja: 01-5024/70.

Za informacije se lahko obrnete na tajništvo liceja »France Prešeren«.

V soboto, 18. t.m., se bo začel v Rimu vsedrjavni kongres komunistične partije Italije. Bivši glavni tajnik Natta, ki je odstopil iz zdravstvenih razlogov, bo, kot pravi, postal strankin predsednik.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157. Odgovorni urednik: dr. Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

gajale pod plaščem navidezne zakonitosti, se je končalo; začela se je tedaj pot, ki je vodila k načrtnemu uničevanju Judov na ozemlju Nemčije in v velikem delu Evrope.

Ljudstvo se je povečini pasivno obnašalo; to je bilo v skladu z obnašanjem ob protijudovskih akcijah in ukrepih v prejšnjih letih. Maloštevilni so bili tisti, ki so se udeležili ekcesov, a je prav tako res, da ni bilo nobenega upora, nobenega zaznavnega odpora. Poročila govori o sramoti in nejevolji, o usmiljenju, tudi o gnusu. Toda le tu pa tam je prišlo do konkretne vzajemnosti, do pomoči in podpore. Vsi so gledali, kaj se je dogajalo, a večina je obračala pogled drugam in bila tiho. Tiho so bile tudi Cerkve.

Danes upravičeno menimo, da je označba »Kristalna noč« neprimerna. Toda ta označba je še kar učinkovito izražala čustva in mnenja, ki so tedaj prevladovala. Šlo je za mešanico zadrege, ironije in želje, da se celotna zadeva minimizira; prevladovala pa sta predvsem občutek revne sokrivde in dvomnost lastnih čutov za odgovornosti, ki jih je imelo vodstvo stranke in države. Odgovornosti pa so danes povsem jasne.

Nacionalsocialisti so prevzeli oblast v Reichu 30. januarja leta 1933. Enakopravnosti, ki so si jo Judje priborili v poldrugem stoletju, je bilo konec v petih letih in pol (do leta 1938). V aprilu leta 1933 se je začelo z bojkotom judovskih trgovin, čemur je takoj sledila prisilna upokojeitev judovskih državnih uslužbencev. Istega leta je postala veljavna prepoved izvrševanja poklica za judovske umetnike in časnika. Tako imenovani »nuernberški zako-

ni« so Jude spremenili v državljane druge kategorije, brez pravic, ki jih imajo ostali državljani; z zakonom za zaščito nemške krvi in časti pa je zmagoslavno stopil v areno družbenega življenja ostudni — »zločin proti rasni integriteti«.

Izključitev iz javnega in kulturnega življenja je prinesla s seboj čedalje večje omejitve pri poklicnih dejavnostih, ki je za zdravnike, odvetnike, umetnike, posrednike itd. pomenila na koncu prepoved izvrševanja poklica. Gospodje nacionalsocialisti so na začetku leta 1938 še bolj zaostri- li tako imenovani proces arijanizacije nemškega gospodarstva. Prišlo je z drugimi besedami do razlastitve in izropanja judovskega imetja.

Goering, ki mu je bila poverjena skrb za štiriletko, ni bil zadovoljen z rezultatom pogroma v mesecu novembru. V pogovoru z Goebbelsom in Heydrichom so mu zbežale naslednje besede: »Raje bi videl, da bi pobili 200 Judov, kot da bi povzročili tolikšno škodo«. Da bi Jude še bolj opeharili, so jim naložili odkupnino v znesku milijard mark. Iz lastnega žepa bi morali takoj poravnati škodo, ki jo je bil povzročil pogrom, odškodnina iz zavarovanja pa bi šla v državno blagajno.

Objavljeni so bili hkrati predpisi, po katerih so bili vsi Judje s prvim januarjem leta 1939 popolnoma izključeni iz gospodarskega življenja.

Temu je sledila popolna izključitev Judov iz družbenega življenja. S tem so hoteli Jude popolnoma osamiti in jih izključiti iz vseh krogov javnega življenja. Tistega, ki se ni izognil režimu z izselitvijo,

so čakali rumena zvezda, geto, deportacija, prisilno delo, nasilna smrt.

Če obrnemo pogled nazaj, na to, kar se je zgodilo v Nemčiji med leti 1933-38, nam postane jasno, da je šlo dejansko za revolucijo: pravna država se je spremenila v zločinsko državo, v državo, kjer ni bilo pravice, v državo, ki je postala instrument za odpravljanje norm in pravnih ter etičnih temeljev, za ohranitev in zaščito katerih bi morala država skrbeti že po lastni definiciji.

Na koncu te revolucije se je odločilno konsolidirala nacionalsocialistična nadvlada in je povzročila v pravni zavesti ljudi večjo škodo od tiste, ki je bila vidna na zunaj.

Nemčija je dala slovo vsem človečanskim idejam, ki so zgradile duhovno identiteto Evrope; šlo je za premišljen in zavesten vstop v barbarstvo.

Med tistimi, ki so nudili teoretična sredstva za to operacijo, je bil Roland Freisler, ki je bil tedaj podtajnik v pravosodnem ministrstvu. Dejal je: »Temelj novega nemškega prava in pojmovanja nemškega življenja v skladu s spremembami, ki so nastale z nacionalsocialistično revolucijo... pravna volja ljudstva se najpopolneje odraža v ukrepih depozitarja ljudske volje, Führerja. Ko Führer, ne glede na pravne norme, objavi pravna načela, katerim daje vrednost in za katera zahteva, da se spoštujejo, smo v prisotnosti primarnega pravnega vira, kot je n.p.r. zakon. V ta sklop sodi tudi in predvsem program nacionalsocialistične stranke«.

(Dalje)